

Παπαλάμπραινα (Στου παπα-Λάμπρου την αυλή) - Η ιστορία του τραγουδιού

Ο παπα-Λάμπρος Ζέρβας ήταν εφημέριος στο χωριό Ρωμύρι της Πυλίας το 1860. Ένας συγχωριανός του, που λεγόταν Σταύρος Φιτσιάλος, σκέφτηκε να συνεργαστεί με μία συμμορία για να τον ληστέψουν. Ο Φιτσιάλος συνεννοήθηκε μαζί του, προκειμένου να έρθουν στο Ρωμύρι και να κλέψουν την περιουσία του παπα-Λάμπρου.

Δύο από τους κλέφτες πήγαν στο σπίτι του με το πρόσχημα ότι ενδιαφέρονταν να αγοράσουν ένα βόδι που πουλούσε ο παπάς, ο οποίος όμως έλειπε στην Πύλο, όπου είχε πάει για να φέρει το παιδί του, που πήγαινε σχολείο εκεί. Ο παπάς γύρισε αργά στο Ρωμύρι χωρίς το παιδί, που έμεινε στην Πύλο. Έτσι οι ξένοι φιλοξενήθηκαν στο σπίτι του την νύχτα.

Το βράδυ, όταν η οικογένεια είχε κοιμηθεί, οι δύο κλέφτες ειδοποίησαν και τους υπόλοιπους, που είχαν κρυφτεί την ημέρα έξω από το χωριό, και μπήκαν όλοι αθόρυβα στο σπίτι του παπά, οπότε άρχισαν να αρπάζουν ό,τι έβρισκαν. Χρήματα όμως δεν είχαν βρει, οπότε ξεκίνησαν να βασανίζουν τον παπά, προκειμένου να τους πει πού τα είχε κρύψει. Μια από τις κόρες του παπα-Λάμπρου, η Παναγιώτα, κατάφερε να κατέβει κρυφά στο κατώι και από έναν φεγγίτη άρχισε να φωνάζει, καλώντας σε βοήθεια.

Το χωριό ξύπνησε και οι άντρες ανήσυχοι πήραν τα τουφέκια και άρχισαν να ρίχνουν, με αποτέλεσμα να φοβηθούν οι κλέφτες και να το βάλουν στα πόδια. Δύο από αυτούς, όμως, τραυματίστηκαν και, μάλιστα, ο ένας θανάσιμα. Εξαιτίας του θανάτου του κλέφτη έγινε μεγάλος ντόρος σε ολόκληρη την Πυλία και ένας χωριάτης έφτιαξε το τραγούδι, που ζει μέχρι τις ημέρες μας, με κάποιες παραλλαγές στους στίχους σε ορισμένες περιπτώσεις.

Αυτό είναι το γεγονός στο οποίο αναφέρεται η χιλιοτραγουδισμένη «Παπαλάμπραινα», ωστόσο η ιστορία έχει και συνέχεια. Το παιδί που πήγαινε σχολείο στην Πύλο, ο Νικολάκης, μετά το δραματικό περιστατικό πήγε και έμεινε στην Αθήνα, στο σπίτι του δημάρχου Μπενάκη. Εκεί έκανε τις σπουδές του και όταν τελείωσε, ζήτησε να γίνει αστυνομικός διοικητής της επαρχίας Πυλίας. Ίσως

στο μυαλό του υπήρχε η σκέψη της εκδίκησης του Φιτσάλου, ο οποίος είχε πλέον γεράσει, αλλά φοβόταν μήπως οι Παπαλάμπροι κάνουν κακό στο γιο του.

Ο Φιτσάλος, αφού τον παρακίνησε και ένας Μανιάτης, αποφάσισε να πάει στον Νικολάκη Παπαλάμπρο, να του ζητήσει συγγνώμη και να του φιλήσει τα πόδια. Εκείνος όμως του είπε: «Φύγε βρωμόσκυλο, πήγες να μας ξεκληρίσεις και τώρα ζητάς συγγνώμη;». Μετά όμως το παιδί του Φιτσάλου απέκτησε το δικό του παιδί και κάλεσε τον Νικολάκη να το βαφτίσει. Έτσι έσβησε αυτή η βεντέτα...

Οι αυθεντικοί στίχοι του τραγουδιού:

*Στου Παπαλά, Παπαλάμπραινα,
στου Παπαλάμπρου την αυλή,
στου Παπαλάμπρου την αυλή,
είναι μια μάζεψη πολλή.*

Καν ο παπάς, Παπαλάμπραινα,
καν ο παπάς είν' άρρωστος,
καν η παπαδιά πεθαίνει,
Παπαλάμπραινα καημένη.

Ούτ' ο παπάς, Παπαλάμπραινα,
ούτε ο παπάς είν' άρρωστος,
ούτ' η παπαδιά πεθαίνει,
Παπαλάμπραινα καημένη.

Οι κλέφτες, τους, Παπαλάμπραινα,
οι κλέφτες τους εγδύσανε,
οι κλέφτες τους εγδύσανε,
και τα λεφτά ζητήσανε.

Μια λυγερή, Παπαλάμπραινα,
μια λυγερή εφώναξε,

μια λυγερή εφώναξε,
τους κλέφτες, τους εφώναξε.

Τρέξε Γιωργά, Παπαλάμπραινα,
Τρέξε, Γιωργάκη ξάδερφε,
τρέξε, Γιωργάκη ξάδερφε,
οι κλέφτες μας εκάψανε.

Στις μέρες μας, οι τελευταίοι στίχοι έχουν αλλάξει («μια λυγερή παντρεύεται και παίρνει έναν λεβέντη, Παπαλάμπραινα καημένη...») και το λεβέντικο -και ίσως πιο δημοφιλές- αυτό τσάμικο έχει μετατραπεί σ' ένα τραγούδι του γάμου. Ο λόγος που ο σκοπός του τραγουδιού είναι τσάμικος και όχι καλαματιανός, μιας και το περιστατικό συνέβη στην Πελοπόννησο, μάλλον θα πρέπει να αναζητηθεί στην ηπειρώτικη καταγωγή των Ζερβέων και των άλλων «σογιών».

Πηγές

laografia.blogdrive.com | tamystikatoukolpou.blogspot.com